

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІЗНЕС ПЛАНУВАННЯ

Галузь знань	<u>18 «Виробництво та технології»</u>
Спеціальність	<u>181 «Харчові технології»</u>
Назва освітньої програми	<u>Харчові (ресторанні) технології</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі <i>(зазначаються розробники і викладачі, які викладають дисципліну - посада, наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)</i>	Контактний тел.	E-mail
Професор кафедри менеджменту, д.е.н., професор Гончарук Анатолій Григорович	063-247-51-70	agg@ua.fm

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «**Бізнес планування**» спрямована на набуття здобувачами вищої освіти теоретичних та практичних знань щодо засобів та методів бізнес-планування підприємства, механізм складання бізнес-планів на підприємствах різних галузей народного господарства та форм власності.

Метою бізнес планування як навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо розробки бізнес-планів та використання їх в якості інструменту стратегічного управління підприємницькою діяльністю в умовах глобалізації.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Бізнес планування» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК 11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

СК 13. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту.

Навчальна дисципліна **Бізнес планування** забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти

РН 14. Підвищувати ефективність виробництва шляхом впровадження ресурсощадних та конкурентоспроможних технологій, аналізувати стан і динаміку попиту на харчові продукти.

РН 15. Впроваджувати сучасні системи менеджменту підприємства

РН 18. Мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

РН 19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.

РН 25. Виявляти творчу ініціативу з питань ринкової трансформації економіки.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- сутність бізнес-плану та їх основні різновиди;
- типову структуру бізнес-плану;

- вимоги до оформлення та стилю написання бізнес-плану;
- основні показники оцінки ефективності бізнес-плану;
- методи оцінювання ризиків при бізнес-плануванні.

Вміти:

- складати як бізнес-план в цілому, так і план маркетингової, виробничої, організаційної та фінансової діяльності як структурні елементи бізнес-плану;
- моделювати грошові потоки від реалізації бізнес-плану;
- оцінювати ефективність та ризики бізнес-плану на основі прогнозних грошових потоків;
- застосовувати сучасні програмні засоби для автоматизації фінансово-економічних розрахунків при бізнес-плануванні.

Навички:

- вивчення теоретичних засад бізнес-планування діяльності підприємств;
- використовувати практичних навичок щодо розробки бізнес-планів та оцінювання ефективності підприємницьких проєктів.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	30/10	30/10	120/160	4	7/8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Системний підхід до управління підприємством.	12	2	2	8	14	2	2	10
Тема 2. Сутність бізнес-планування на підприємстві.	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Сутність бізнес-плану та його структура	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Характеристика підприємства та його продукції (послуг).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 6. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 7. Характеристика конкурентного середовища та конкурентних	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10

переваг.								
Тема 8. План маркетингової діяльності.	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 9. План виробничої діяльності підприємства	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 10. Фінансовий план та програма інвестицій	24	4	4	16	24	1	1	22
Тема 11. Економічна ефективність інвестиційного бізнес-плану.	24	4	4	16	26	1	1	24
Тема 12. Аналіз потенційних ризиків.	24	4	4	16	26	1	1	24
<i>Усього годин</i>	180	30	30	120	180	10	10	160
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle та онлайн ресурсів Zoom, Google Classroom та Google Meet. Практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. В процесі навчання використовується проектор EPSON EH-TW550; проекційний стаціонарний екран; ноутбук ASUS E502S Intel(R) Celeron(R CPU N3150 1.6GHz.

Програмне забезпечення: Linux ubuntu, Libreoffice, Blender , Autodesk Homestyler, Planner 5D, Remplanner, SmartDraw, GOOGLE ANALYTICS, CANVA, Google SketchUp, Figma, SERVIO HMS, SERVIO POS, Amadeus, Iiko. Доступ до Інтернету.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Бізнес планування» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Системний підхід до управління підприємством Системна модель управління. Системний підхід до підприємства. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства	8	10
2	Тема 2. Сутність бізнес-планування на підприємстві Класифікація планів підприємства за строками. Структура та зміст довгострокових, середньострокових та короткострокових планів господарської діяльності.	8	10
3	Тема 3. Сутність бізнес-плану та його структура Загальна методологія розроблення бізнес-плану. Нормативна база бізнес-планування. Міжнародні стандарти бізнес-планування.	8	10
4	Тема 4. Характеристика підприємства та його продукції (послуг) Цілі та стратегія розвитку підприємства. Основні сфери діяльності. Перелік основних видів продукції та послуг. Опис виробничого процесу на підприємстві.	8	10
5	Тема 5. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством Система закупівлі сировини, енергопостачання, забезпеченість матеріальними ресурсами, диверсифікація виробництва тощо.	8	10
6	Тема 6. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг) Сучасне становище підприємства на ринках збуту та пропозиції щодо його поліпшення, пропозиції щодо сервісного обслуговування реалізованої продукції. Ємність ринку як максимально можливого обсягу збуту даної продукції.	8	10
7	Тема 7. Характеристика конкурентного середовища та конкурентних переваг Аналіз сильних і слабких сторін підприємства та конкурентів. SWOT-аналіз.	8	10
8	Тема 8. План маркетингової діяльності Планування збуту товарів. Схема та характеристика існуючих каналів збуту продукції, засобів реклами, ціноутворення. Цінова політика.	8	10
9	Тема 9. План виробничої діяльності підприємства Планування витрат на виробництво окремих видів продукції. Планування собівартості продукції.	8	10
10	Тема 10. Фінансовий план та програма інвестицій	16	22

	Основні джерела фінансування інвестиційних вкладень (залучення кредитів, акціонерний чи пайовий капітал тощо). Планування розподілу прибутку		
11	Тема 11. Економічна ефективність інвестиційного бізнес-плану Розрахунок показників чистої приведеної вартості проекту й внутрішньої норми доходу (внутрішнього граничного рівня дохідності), динамічного (дисконтного) строку окупності проекту.	16	24
12	Тема 12. Аналіз потенційних ризиків Основні методи аналізу ризиків бізнес-плану: метод чутливості, метод сценаріїв, метод Монте-Карло та ін. Організаційно-технічні заходи щодо запобігання ризикам.	16	24
	Всього	120	160

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль – опитування, тестування, контрольні роботи		50%
підсумковий контроль - екзамен		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; практичні завдання, екзамен	

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	25
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бізнес-планування та управління проектами: навч. посібник / за ред. П.Г. Ільчука. Львів: ЗУКЦ, 2018. 215 с.
2. Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д., Блонська В.І., Лупак Р.Л. Бізнес-планування: навч. посібник. Київ: Знання, 2013. 173 с.
3. Козловський В.О., Лесько О.Й. Бізнес-планування: навч. посібник. Вінниця: Універсум-Вінниця, 2008. 241 с.
4. Липсиц І.В. Що таке бізнес-план і як його скласти. Київ: „АСК”, 2019.
5. Шудра В.Ф., Величко А.Н. Бізнес-план. Київ: „Капрал”, 2016.

Допоміжна

6. Антикризове управління національною економікою: монографія / за заг. ред. І. Малого. Київ: КНЕУ, 2017. 368 с.
7. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
8. Жигалкевич Ж.М. Бізнес-планування: конспект лекцій. Київ, 2017. 38 с.

Інформаційні ресурси

9. Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 25.08.2022).
10. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
11. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 05.08.2022).
12. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України, SMIDA. URL: <https://smida.gov.ua/about> (дата звернення: 05.08.2022).
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
14. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
15. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 05.08.2022).
16. Офіційний сайт ділового журналу «Бізнес». URL: <https://business.ua/> 16 (дата звернення: 05.08.2022).
17. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 05.08.2022).

- 05.08.2022).
18. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 05.08.2022).
 19. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
 20. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
 21. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
 22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
 23. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй з промислового розвитку, ЮНІДО. URL: <https://www.unido.org/> (дата звернення: 05.08.2022).
 24. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 05.08.2022).
 25. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 05.08.2022).
 26. Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 05.08.2022).
 27. Офіційний сайт української інвестиційно-проектної компанії BFM Group Ukraine. URL: www.bfm-ua.com (дата звернення: 05.08.2022).